אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תרץ

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ז' סיון תרע"ד - יפו
נמען: בנו, הרב צבי יהודה

על יום טוב שני של גלויות: 'יום חול' בארץ שבגלות מעוטר בקודש. בליל שבועות הרצה הרב קוק על שורשי הרמב"ם ל'ספר המצוות' ועל המחלוקת עם הגאונים: לרמב"ם הנבואה אינה דבר תורה, ויסוד התורה שבעל פה הוא בית הדין הגדול; לגאונים רוח הקודש קובעת הלכה, ו'המקום אשר יבחר ה'' מכריע. הרב קוק עדיין מסופק בנסיעה.

עיקרי הדברים

- יום טוב שני של גלויות.
- שורשי ספר המצוות.
- נבואה והלכה.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

בעזהי"ת[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ז' סיון תרע"ד[4] ביום אשר מאופל-הגלות אור יום-טוב שמה יגיה, [כלומר: ביום החג השני, יום טוב שני של גלויות, שבו נמצא הרצי"ה בגרמניה] וגיה-יקרות [אור יקרות] של ארץ-חמדה ישעשע נפש כל יונק משדי שפעת תנחומותיה, לרומם כל חול אל מעוז הקודש ומשגבו, כהדר טהרת הרקיע המתגלה מתוך עננים כחולים-אדומים-שרוקים, [על פי זכריה א, ח] בעלי צבעים שונים, ביפעת-עצמו, נראה לי טוהר החול של יום-חמודות זה אליך בתוך המון חוגג של בני גלותא די יהוד [גולי יהודה (ארמית, דניאל ב, כה)] אשר בסביבותיך: הפשטות הענוגה של ארץ-חיים, בחוליותה, שרעננותה של טבעיות-הקודש מתרשמת בה, ביום-חול אשר ההכרח של הגלות גורם לו שיעוטר בהדרת-קודש, כדי שעל-ידה יפוג קצת הרושם הגס של החול המגושם שבאדמה הטמאה, ויתקרב תכן המועד לקדש-הזמן שמקורו בבית-חיינו ארץ-חיים ארץ-חמדת-עולמים, "לשכנו תדרשו ובאת שמה". [דברים יב, ה]

ב"ה[5] עבר עלינו יום הקדוש חג-הבכורים [חג השבועות] לשלו'[6] ושמחה. בלילה נקבצו חלק הגון מקבוצנו, והרציתי לפניהם ברהיטא [ברהיטות, בקצרה] את שרשי הרמב"ם[7] ל"ספר המצות", [הכללים שבהקדמת הרמב"ם ל"ספר המצוות", שלפיהם מנה את תרי"ג המצוות] עם הערות כלליות והשקפות ליסוד חלוקי-הדעות שבין הרמב"ם והגאונים. קצתן אולי שמעת, ולא התרשמותן הפרטית שנתברכה יותר, ב"ה, ע"ד[8] הערך של הנבואה ורוח-הקדש אל דרישת ההלכה המעשית לדורות. למרות מה שלדעת הרמב"ם אין לנבואה תוכן של דבר תורה, יש לגאונים

---

1 בעזהי"ת - בעזרת השם יתברך
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5 ב"ה - ברוך השם
6 לשלו' - לשלום
7 הרמב"ם - רבי משה בן מימון
8 ע"ד - על דבר

רק מסלה אחת: תורה, נביאים, כתובים, סופרים והלאה. ובמקום שהסכמת האומה עושה, מקדושתה של תורה, לשיטתו, את היסוד של תורה-שבע"פ[9], שיסודו הוא בשביל כך הבית-דין הגדול שבלשכת-הגזית, [הסנהדרין הגדולה, שישבה בלשכת הגזית במקדש] ושפע רוח-הקודש מצד-עצמו אין יכול לסייע לחתוך-הלכה, [לפסוק הלכה] - עושה להם רוח-הקדש המסוגלה לישראל את ההלכה לקבועה לדורות, ו"המקום אשר יבחר ד'" [דברים יז, ח] מכריע בקדושתו הסגולית, מפני שרוח-הקודש שורה בו בסתר או בגלוי, והנבואה מכרעת היא ומפרשת ואח"כ[10] באו הסופרים לרשת מקומה. יסוד המנין הוא צורך עצמי לגאונים: מצוה אי-אפשר שיוסיף נביא, אבל ענף הוא כפירוש, ולזה צריכים מנין והגדרה, מה שלא יובן זולת-זה כי-אם בשמא בעלמא. [אלא בניחוש בלבד]

ע"ד "אגודת ישראל" [על דבר הכנס של "אגודת ישראל", שהרב קוק הוזמן אליו] מסופקני עדיין בענין הנסיעה. ד' ינחנו בדרך ישרה וברוכה למען שמו.

אביך מלא שאיפה ותקוה לאשרך בכל חסדי עליון ב"ה גומר עלינו,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

9 שבע"פ - שבעל פה

10 ואח"כ - ואחר כך